Biuletyn Polonistyczny

14.09.2021
Językoznawstwo

Historia języka polskiego jako doświadczenia wspólnotowego, tom 1

Autor/Redaktor: Stanisław Borawski, Marek Kazimierz Cybulski
Wydawnictwo:: Uniwersytet Zielonogórski
ISBN: 978-83-7842-423-9

Historia języka polskiego jako doświadczenia wspólnotowego to dwutomowe dzieło, które powstało w ramach mecenatu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, tj. Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, jako projekt nr 0063/FNiTP/H11/80/2012 pod nazwą: Historia języka i wspólnot komunikatywnych polskich w 50. wykładach.

Niniejsze dzieło ma zasadniczo inne rozłożenie akcentów w narracji od kilku wcześniejszych syntez całości dziejów języka polskiego, ale powstało bez zamiaru ich zastępowania. Pomysł zorganizowania zespołowej pracy nad nowym wykładem ma u podłoża dwie obserwacje: 1. Od czasu opublikowania dzieł Zenona Klemensiewicza (1974) oraz Bogdana Walczaka (1995) dokonały się zmiany w rozumieniu zakresu dyscypliny naukowej, niektóre z nich w jakiś sposób były inspirowane moją aktywnością naukową; 2. Zasadniczo zmieniła się (pogorszyła) sytuacja historii języka polskiego jako przedmiotu zajęć uniwersyteckich, z czym łączy się zmniejszenie rangi dziejów języka w zbiorowej świadomości.
Okolicznością niesprzyjającą twórczości historiograficznej było i jest wprzęganie nauki o dziejach w służbę polityczną (tzw. polityka historyczna) i zawłaszczanie pojęć naród, patriotyzm i pochodnych przez niektóre organizacje polityczne. Tak jak utylitaryzm zmienia twórczość artystyczną w produkcję transparentów, tak wprzęganie nauki w polityczne konstelacje jest przejawem niezrozumienia tego, że nauka rozwija się tylko wtedy, gdy motywacją jest poznawcza ciekawość. Historia nie ma dawać odpowiedzi na pytania o przyszłość, lecz kształcić wyobraźnię.

[fragment wstępu]

Spis treści

Przedmowa, 7

Rozdział I. Stanisław Borawski, Protoplaści Polaków i ich piastowskie państwo, 11

Rozdział II. Marek Cybulski, Polacy wobec języka polskiego – rys historyczny, 35

Rozdział III. Stanisław Borawski, Marek Cybulski, Początki piśmiennictwa polskiego i jego wczesne pomniki, 51

Rozdział IV. Marek Cybulski, Obraz systemu języka polskiego w XVI wieku, 75

Rozdział V. Marek Cybulski, Obyczaje językowe Rzeczypospolitej szlacheckiej (od końca XV do połowy wieku XVIII), 95

Rozdział VI. Stanisław Borawski, Marek Cybulski, Postęp i innowacyjność a konwencjonalizująca potrzeba stabilności. Kontakty międzyetniczne i udział wzorów obcych w kształtowaniu standardów zachowań językowych, 123

Rozdział VII. Danuta Bieńkowska, Instytucje polskiego Kościoła chrześcijańskiego i ich wpływ na kształtowanie się zachowań językowych, 159

Rozdział VIII. Danuta Bieńkowska, Konwencja i oryginalność – szkic wpływu czynnika estetycznego na innowacje w dziejach języka polskiego, 189

Rozdział IX. Marzanna Uździcka, Przedświt nowoczesności – oświeceniowe początki i XIX-wieczne kontynuanty komunikatywnych wspólnot poznawczych – początki i rozwój komunikacji naukowej, 203

Rozdział X. Elżbieta Umińska-Tytoń, Urbanizacja i industrializacja – nowe instytucje tworzenia wzorów językowych zachowań, 225

Rozdział XI. Elżbieta Umińska-Tytoń, Czynniki elitarności w kształtowaniu wzorów językowych zachowań – dwór i salon, 241

Rozdział XII. Ewa Woźniak, Język urzędów i kancelarii – staropolskie dziedzictwo i wpływ wzorów obcych w dobie rozbiorowej, 261

Rozdział XIII. Marzanna Uździcka, Stan języka narodowego w przededniu kodyfikacji pisowni – rys drogi rozwojowej polskiej

ortografii, 279

Rozdział XIV. Marzanna Uździcka, Rys dziejów oświaty polskiej po 1918 roku i jej wpływ normalizujący, 303

Rozdział XV. Ewa Woźniak, We własnym domu: działania na rzecz integracji języka i kształtowanie nowych wzorów zachowań komunikacyjnych, 321

Rozdział XVI. Marzanna Uździcka, Ewa Woźniak, Tendencje innowacyjne i konwencjonalizujące w języku ogólnym po 1945 roku – nowe środki techniczne, instytucje i organizacje, 339

Rok publikacji: 2021
Strony: 356
Linki:

- http://www.ow.uz.zgora.pl/produkt/historia-jezyka-polskiego-jako-doswiadczenia-wspolnotowego-tom-1/

Słowa kluczowe: historia języka, dzieje używania języka polskiego